

Παιχνίδια
μικρών και μεγάλων
στην Θράκη

Συγκέντρωση υλικού και παρουσίαση
Ευσταθοπούλου Ανθούλα
Πρόεδρος ΘΡΑΚΙΚΗΣ ΕΣΤΙΑΣ ΣΕΡΡΩΝ

Σέρρες Νοέμβριος 2006

Η ζωή στη Θράκη ήταν σκληρή. Οι Θρακιώτες είτε ζούσαν στον κάμπο, είτε στο βουνό δούλευαν ακατάπαυστα ώστε να εξασφαλίσουν τα απαραίτητα για την επιβίωση της οικογένειάς τους. Τα μικρά όμως μέχρι να μπουν στην βιοπάλη, έπαιζαν ξένοιαστα τα παιχνίδια τους. Αναφέρουμε παρακάτω τα κυριότερα παιχνίδια που παιζόταν και ήταν κοινά στην ενιαία Θράκη και παιζόταν με μικρές παραλλαγές από περιοχή σε περιοχή.

Καταμπάρι

Χωριζόταν τα παιδιά σε δύο ομάδες από 5-7 άτομα. Έριχναν κλήρο για το ποια ομάδα θα φυλάξει. Η ανάλογη ομάδα μετά την κλήρωση σχημάτιζε κύκλο αγκαλιάζοντας ο ένας τον άλλο. Ένας όμως απ' αυτούς είχε σηκωμένο το χέρι του πάνω, κρατώντας την άκρη μιας τριχιάς.

Η άλλη ομάδα προσπαθούσε ν' ανεβεί επάνω στους άλλους, αλλά την εμπόδιζε ο φύλακας, που είχε το δικαίωμα να τους κυνηγήσει μέχρι το σημείο που έφτανε η τριχιά. Αν χτυπούσε κάποιον απ' αυτούς, τότε καθόταν η άλλη ομάδα μέσα. Σε περίπτωση όμως που τους καβαλούσαν ο φύλακας προσπαθούσε να τους χτυπήσει όταν κατέβαιναν. Αν δε χτυπούσε κανένα, συνέχιζε η ίδια ομάδα ώσπου να χάσει

Που κικιρίκου (με το κασκέτο)

Μαζεύονταν γύρω στους 10 και έριχναν τα καπέλα τους κάτω από τα πόδια τους. Εκείνος που έμενε πιο κοντά φύλαγε το καπέλο του. Ο αρχηγός αυτού που έμενε πιο μακριά διέταζε. Έβαζε τα δάχτυλά του στο χώμα λέγοντας «Που κικιρίκου ή στ' αυτιά ή στη μύτ(η) ή στο κιφάλ(ι)» και σε δεδομένη ευκαιρία κλοτσούσε το καπέλο του. Ύστερα έπαιρναν μέρος στην κλοτσιά και οι άλλοι. Μόλις το έφτανε ο φύλακας έτρεχε να το τοποθετήσει στη θέση του, ενώ οι υπόλοιποι ήταν υποχρεωμένοι να τρέξουν πιο μπροστά και να ξεκαθαρίσουν τη θέση φτύνοντας «που κικιρίκου». Εκείνος που δεν προλάβαινε να το κάνει πριν τοποθετήσει ο φύλακας το καπέλο, γινόταν αυτός φύλακας.

Τσακνάκ(ι)

Χωριζόταν σε δύο ομάδες από 5 περίπου άτομα. Μετά από κλήρωση η ομάδα έκρυβε το τσακνάκ(ι) (=μικρό ξύλο) και η άλλη ομάδα έπρεπε να το βρει. Αν το έβρισκε φύλαγε πάλι η ίδια ομάδα, αν όχι, φύλαγε αυτή.

Ζούγους (μυτερό ξύλο, σβούρα) ή γυριστήρι

Τους πετούσαν κάτω για το ποιος θα γυρνούσε πιο πολύ, χτυπώντας τους συνέχεια με λουρί για να μη σταματήσουν.

Στην περιοχή της Στράντζας τη σβούρα την έλεγαν γυριστήρι. Ήταν και αυτή χειροποίητη. Την κατασκεύαζαν οι μπαμπάδες από τα ξύλα του βουνού. Επάνω ήταν στρογγυλή, κυλινδρική και στο κάτω μέρος στένευε και στο τέλος είχε ένα καρφάκι. Τύλιγαν ένα σπάγκο γύρω από τη σβούρα, την έριχναν στο πάτωμα, τραβώντας δυνατά το σπάγκο. Αυτή γύριζε και τα παιδιά διασκεδάζαν και συναγωνιζόταν ποιος θα κρατήσει την σβούρα να γυρίζει περισσότερο χρόνο.

Τουλούπα (μια τούφα μαλλί)

Παιζόταν απαραίτητως το βράδυ της τελευταίας Αποκριάς αλλά και άλλα χειμωνιάτικα βράδια από μικρούς και μεγάλους στα νυχτέρια και στις βεγγέρες. Κρατούσαν ένα σεντόνι γύρω-γύρω και στη μέση έβαζαν μια τουλούπα μαλλί. Φυσούσαν την τουλούπα και αυτή πήγαινε πότε εδώ και πότε

εκεί. Ο καθένας προσπαθούσε φυσώντας την τουλούπα να μη τον ακουμπήσει. Όποιον ακουμπούσε η τουλούπα τον μουντζούρωναν. Είχαν μουντζουρωμένο με κάρβουνο το στόμιο ενός φλυτζανιού του καφέ και μ' αυτό μουντζούρωναν το μέτωπο αυτού ή αυτής που ακούμπησε η τουλούπα. Γελούσαν και το παιχνίδι συνεχιζόταν με ευθυμία.

Πετάκι (χαρταετός)

Τον έκαναν με λεπτά χαρτιά σε έντονα χρώματα. Η κατασκευή του απαιτούσε επιδεξιότητα. Η ουρά ήταν ανάλογη με σώμα και χρειαζόταν αρκετή κλωστή και φυσικά το ανάλογο αεράκι για να πετάξει ψηλά. Το πετάκι το πετούσαν όλο το χρόνο και όχι μόνο τις Απόκριες όπως γίνεται σήμερα. Όταν έβγαιναν διασκέδαζαν στην εξοχή έπαιρναν μαζί τους και το πετάκι για να παίξουν τα παιδιά.

Ο Καζανάς

Παίζοταν από 3 ή 4 άτομα μικρούς και μεγάλους. Έσκαβαν ένα μικρό λάκκο στη γή, ίσα-ίσα να χωράει μια μικρή μπάλα. Κατασκεύαζαν και μια μπάλα από ξύλο, ύφασμα ή άλλο υλικό. Όσοι έπαιζαν κρατούσαν μακριά ξύλα. Όποιος κατόρθωνε να ρίξει την μπάλα μέσα στο μικρό λάκκο κέρδιζε. Ο καζανάς είναι ο πρόδρομος του σημερινού γκόλφ.

Καρυδάκι (με την κεραμίδα)

Τοποθετούσαν μια κεραμίδα σηκωμένη από το ένα μέρος κι από το ένα μέρος και από την άλλη πλευρά έβαζαν ένα καρύδι. Ρίχνοντας τα καρύδια τους από την κεραμίδα, προσπαθούσαν να χτυπήσουν το καρύδι. Όποιος τα πετύχαινε γινόταν φύλακας.

Ο φύλακας έβαζε το καρύδι σε μια ορισμένη απόσταση από την κεραμίδα. Προσπαθούσαν και πάλι να χτυπήσουν το καρύδι και εκείνος που θα το πετύχαινε τα έπαιρνε όλα. Αν δεν το χτυπούσε κανείς, τα έπαιρνε όλα ο φύλακας.

Τσιαίρι

Έφτιαχναν ένα τετράγωνο σχήμα στο χώμα, με ημικύκλια από τη μια μεριά και απέναντι απ' αυτή μία ευθεία γραμμή. Έριχναν τα μονόφραγκα πάνω στην εξωτερική γραμμή. Αυτού που πήγαινε πιο κοντά γινόταν φύλακας. Οι υπόλοιποι έριχναν από τη γραμμή μέσα στο τετράγωνο. Όποιος έριχνε μέσα στο μεγαλύτερο ημικύκλιο έπαιρνε μια δραχμή από το φύλακα. Όποιος έριχνε στο πιο μικρό, έπαιρνε όλες τις δραχμές. Αν όμως οι δραχμές έβγαιναν από τα ημικύκλια, τις έπαιρνε όλες ο φύλακας.

Δαρμούτσ(ι)κου (παίζεται με μπάλα)

Πέντε έως οκτώ παιδιά έριχναν κορώνα γράμματα για το ποιος θα πάρει την μπάλα. Αυτός που θα πάρει την μπάλα χτυπάει τους υπόλοιπους, δεν έχει όμως το δικαίωμα να κουνηθεί από τη θέση του. Τα υπόλοιπα παιδιά απομακρύνονταν για να μη τους χτυπήσει. Είναι χτύπημα με την μπάλα, ποιος θα πονέσει τον άλλο περισσότερο και σε ανύποπτο χρόνο.

Τασλούμ (ι) – (κρυφό)

Χωριζόταν σε δύο ομάδες από 5 έως 10 παιδιά ή καθεμιά. Γινόταν κλήρωση για να φυλάξει η μία ομάδα και η άλλη να κρυφτεί. Οι όροι του παιχνιδιού είναι η διορία στον τόπο και το χρόνο. Μέχρι ποιο μέρος του χωριού δηλαδή είχε η μια ομάδα για να κρυφτεί και σε πόση ώρα είχε το δικαίωμα η αντίπαλη ομάδα να τη βρει. Ξεκινούσε η μια για να κρυφτεί και η άλλη περίμενε ένα ορισμένο (μικρό)

χρονικό διάστημα και μετά ξεκινούσε να βρει την αντίπαλη ομάδα. Ένας πιο μπροστά φώναζε ότι κρύφτηκαν με την λέξη «τασμούλ» και ξεκινούσαν να τους βρουν. Όταν τους έβρισκαν φύλαγαν οι άλλοι. Αν δεν τους έβρισκαν, πολλές φορές έψαχναν μέχρι αργά το βράδυ.

Η καβούλα

Τα παιδιά έπρεπε να είναι ζευγαρωτά, έξι, οκτώ, δέκα κλπ χωρίζονταν σε δύο ισόπαλες ομάδες και με το πετραδάκι ή άλλο τρόπο ορίζονταν ποια ομάδα θα παίξει πρώτη και συμφωνούσε στα πόσα θα έπαιζαν, στα τριάντα, στα σαράντα, στα πενήντα κλπ.

Σε μέρος ανοιχτό έστηναν μια πλάκα που την έλεγαν καβούλα, στο πλάι της στεκόταν μακρύτερα. Ένα παιδί της ομάδας που θα άρχιζε πρώτη, έριχνε με το χέρι ψηλά την μπάλα και μακριά πάνω από τα κεφάλια των παιδιών της αντίθετης ομάδας. Τα παιδιά αυτής της ομάδας προσπαθούσαν να την πιάσουν. Όποιο την έπαιρνε έπρεπε αμέσως να την ακουμπήσει κάτω στο χώμα και να την ρίξει ύστερα πάνω στην πλάκα. Αν τη σημάδευε καλά ο πρώτος της πρώτης ομάδας τραβιόταν και έπαιζε ο δεύτερος. Έριχνε την μπάλα όπως την είχε ρίξει ο πρώτος και την έπιανε από την αντίθετη ομάδα το ισόπαλό του παιδί που διάλεξε.

Όσες φορές η μπάλα που έριχνε η αντίπαλη ομάδα δεν έπεφτε πάνω στην πλάκα, τις μετρούσαν, έως ότου συμπληρωνόταν στα πόσα είχαν συμφωνήσει ότι θα κέρδιζαν. Δηλ. στα τριάντα, στα σαράντα κλπ. Τότε κέρδιζε η ομάδα που έπαιζε πρώτη. Αν δεν συμπληρωνόταν άρχιζε η άλλη ομάδα το παιχνίδι έως ότου κερδίσει μία από τις δύο. Ο νικητής είχε δικαίωμα να καβαλικεύει τον αντίπαλό του από το μέρος που έπεφτε η μπάλα έως την πλάκα.

Τυφλόμυγα

Έδεναν τα μάτια ενός παιδιού με μαντίλι που γινόταν τυφλόμυγα Τα υπόλοιπα παιδιά στεκόταν γύρω του σε κύκλο. Η τυφλόμυγα προσπαθούσε να πιάσει ένα παιδί και ψηλαφώντας το να βρει ποιο είναι. Αν το έβρισκε γινόταν αυτό τυφλόμυγα και το πρώτο παιδί έμπαινε στον κύκλο μαζί με τα άλλα παιδιά.

Γιάντες

Όταν τα παιδιά συμφωνούσαν μεταξύ τους να παίξουν γιάντες, τότε πρόβαλαν το καθένα, το μικρό δαχτυλάκι του δεξιού τους χεριού και τα έπλεκαν μεταξύ τους. Μετά έπαιρναν το κοκαλάκι της κότας που είναι μπροστά στο στήθος της και έχει σχήμα Υ (ύψιλον), κρατούσε το καθένα από μία άκρη και το έσπαζαν λέγοντας την λέξη «γιάντες» δηλ. στοίχημα. Αυτά τα δύο κοκαλάκια ήταν σημάδι ότι τα παιδιά έβαλαν στοίχημα. Έβαζαν γιάντες για ζωγραφιές, για πένες, μολύβια, βιβλία. Γελιόταν αν το ένα παιδί έπαιρνε από το χέρι του άλλου κάτι χωρίς να πει την λέξη «νουμ» δηλ. έχω το νού μου, το θυμάμαι το στοίχημα, βάζοντας το δαχτυλάκι του στο κεφάλι. Τότε έχανε το στοίχημα και έπρεπε να δώσει αυτό που έβαλαν στοίχημα. Αν όμως έλεγε «το νού' μ» δηλ. έχω στο νού μου, τότε δεν έχανε.

Τα κότσια

Τα κότσια παίζονταν με διάφορους τρόπους. Συνήθως παιζόταν με δύο παιδιά καθισμένα στο πάτωμα αντικριστά και με πέντε κότσια. Έριχναν τα τέσσερα κότσια στο πάτωμα και με το δεξί χέρι πετούσε το πέμπτο ψηλά και ώσπου να κατέβει και να το πιάσουν πάλι με το δεξί χέρι, μάζευαν από το πάτωμα τα κότσια πρώτα ένα-ένα, μετά δύο-δύο μετά τρία και ένα και τέλος όλα μαζί χρησιμοποιώντας πάντα μόνο το δεξί χέρι.

Πετάει – πετάει

Όλα τα παιδιά καθόταν στο πάτωμα ή στο χώμα και έβαζαν το δαχτυλάκι τους (δείκτη του χεριού) όλα σε ένα σημείο. Τότε η μάνα έλεγε "πετάει το πουλί» και σήκωνε το χέρι ψηλά. Το ίδιο έκαναν και τα άλλα. Συνέχιζε λέγοντας «πετάει –πετάει η πεταλούδα, ο αετός, ο γάιδαρος». Μερικά από την βιασύνη τους σήκωναν το χέρι τους και στο γάιδαρο και έχαναν. Ξεκαρδιζόταν όμως στα γέλια και το παιχνίδι συνεχιζόταν..

Η μακρογαϊδούρα

Τα παιδιά έσκυβαν το ένα πίσω από το άλλο με τρόπο ώστε το κεφάλι του ενός να ακουμπά στον ποπό του άλλου. Αφού έσκυβαν 5-6 παιδιά στη σειρά, τότε ένα παιδί έτρεχε με φόρα και προσπαθούσε με ένα πήδημα να φτάσει τον πρώτο από τα σκυμμένα και να καθίσει στην πλάτη του. Μετά πήγαινε στο τέλος της σειράς, έσκυβε με τον ίδιο τρόπο και το παιχνίδι συνεχιζόταν

Τσιλίκι

Για το παιχνίδι αυτό χρειαζόταν δύο ξυλαράκια ένα μικρό δεκαπέντε πόντους περίπου με μυτερές άκρες και ένα μεγάλο μήκος μισού μέτρου περίπου και αυτό ήταν η τσιλικομάνα ή τσιλικόβεργα. Το παιδί που έπαιζε πρώτο, έβαζε κάτω το μικρό ξυλαράκι και χτυπούσε την άκρη του. Το ξυλαράκι πηδούσε στον αέρα και τότε έπρεπε με την τσιλικόβεργα να το ξαναχτυπήσει ώστε να πάει μακριά. Άλλες φορές ακουμπούσαν το μικτό ξυλαράκι σε μια πέτρα με τέτοιο τρόπο, ώστε η μια του άκρη να ακουμπάει στην πέτρα και η άλλη στη γη. Περνούσαν την τσιλικόβεργα στο κενό και δημιουργούνταν, σήκωναν ψηλά το τσιλίκι και το ξαναχτυπούσαν να πάει μακριά.

Το άλλο παιδί, που ήταν μακριά, προσπαθούσε να πιάσει το τσιλίκι και αν το κατόρθωνε το ξανάστελνε πίσω σ' αυτόν που το χτύπησε, που με την τσιλικόβεργα το ξαναχτυπούσε. Σ' αυτό το παιχνίδι έβαζαν διάφορους κανόνες. Ενας ήταν ότι όποιο παιδί έπιασε το τσιλίκι άλλαζε θέση με εκείνο που κρατούσε την τσιλικόβεργα ή τσιλικομάνα. Άλλος κανόνας ήταν ότι αν αποτύγχανε ο παίχτης τρεις φορές να χτυπήσει το τσιλίκι έχανε. Ακόμη για να μετρήσουν ποιος χτύπησε πιο μακριά μετρούσαν με την τσιλικόβεργα λέγοντας τσιλικ τσομάκ, τσιλικ τσομάκ.

Σαΐτα (σφεντόνα)

Έπαιρναν ένα ξύλο γερό διχαλωτό, το τσατάλ, μήκους περίπου 15 πόντων. Στις δύο άκρες της διχάλας έδεναν μια λαστιχένια κορδέλα πάχους όσο ένα δάχτυλο, και μάκρος περίπου 30 πόντους. Στη μέση της κορδέλας έβαζαν μια πετρούλα. Με το αριστερό χέρι έπιαναν το τσατάλ και με το δεξί έσφιγγαν την πετρούλα που ήταν στο κέντρο της λαστιχένιας κορδέλας. Τέντωναν την λαστιχένια κορδέλα και άφηναν την πετρούλα. Αυτή τινάζοταν μακριά. Έβαζαν πολλά στοιχήματα αν θα πετύχουν κάποιο στόχο με την πετρούλα.

Η Κούκλα

Ήταν παιχνίδι για τα κορίτσια. Επειδή οι αγοραστές (έτοιμες) κούκλες ήταν ακριβές και πιο παλιά δεν υπήρχαν έτοιμες κούκλες, ετοιμαζόταν στο σπίτι με απλά υλικά. Έπαιρναν δύο ξυλαράκια ένα μακρύτερο και ένα πιο κοντό και τα έδεναν σταυρωτά. Το μικρό ξυλαράκι υποδήλωνε τα χέρια. Το κεφάλι γινόταν από πανί συνήθως μονόχρωμο, κατά προτίμηση άσπρο και λίγο βαμβάκι. Ζωγράφισαν τα μάτια, τη μύτη και το στόμα. Με άλλο ύφασμα έκαναν το φουστανάκι και η κούκλα ήταν έτοιμη.

Οι μυτίτσες

Παίζεται από δύο ομάδες. Κάθε ομάδα έχει τη μάνα της. Η μάνα δίνει κρυφά σε κάθε παιδί της το όνομα από κάποιο πράγμα (αντικείμενο) της βασίλισσας ή το χρυσό ρολόι του βασιλιά.

Αφού κάθε παιδί έπαιρνε το όνομά του, έριχναν το κεραμίδι (κορώνα-γράμματα), ποια θα αρχίσει πρώτα το παιχνίδι. Η μάνα που θα ξεκινούσε πρώτη πήγαινε στην αντίπαλη ομάδα και έκλεινε τα μάτια του πρώτου παιδιού (όχι της μάνας) και φώναζε το παιδί από την ομάδα της: να ρθει π.χ το χρυσό βραχιόλι της βασίλισσας. Τότε το παιδί που είχε πάρει το όνομα αυτό, πήγαινε και τραβούσε από την μύτη το με κλειστά μάτια παιδιού και γύριζε στην θέση του. Και όλα τα παιδιά της ομάδας φώναζαν ρυθμικά χτυπώντας τα χέρια τους. « Γώ, γώ, γώ ήμαν». Τότε τα μάτια του παιδιού το οποίο προσπαθούσε να μαντέψει ποιο παιδί του τράβηξε την μύτη. Αν το έβρισκε το έπαιρνε αιχμάλωτο. Αν όχι τότε πήγαινε αιχμάλωτο στην αντίπαλη ομάδα και το παιχνίδι συνεχιζόταν με το δεύτερο παιδί. Αν έβρισκε ποιος του τράβηξε την μύτη, εκτός ότι κέρδιζε έναν αιχμάλωτο, πήγαινε και η μάνα στην αντίπαλη ομάδα και έκλεινε τα μάτια του πρώτου παιδιού φωνάζοντας ένα από τα παιδιά της «Να ρθεί π.χ το χρυσό τσιμπούκι του βασιλιά»

Έτσι το παιχνίδι συνεχιζόταν μέχρι που θα τελείωναν όλα τα παιδιά. Κέρδιζε φυσικά η μάνα που θα έπαιρνε τους περισσότερους αιχμαλώτους, τα παιδιά της οποίας, χτυπώντας ρυθμικά τα χέρια φώναζαν στην αντίπαλη και νικημένη ομάδα. «Σας νικήσαμε, σας νικήσαμε»

Κατσφέλα

Παίζονταν από πολλά παιδιά. Σχημάτιζαν κύκλο κατά ζεύγη. Κάθε ζευγάρι, ήταν το ένα μάνα και το άλλο παιδί. Τα παιδιά καθόταν στην περιφέρεια του κύκλου και οι μάνες ήταν στο κέντρο του κύκλου. Υπήρχε μία μάνα που δεν είχε παιδί. Μια μάνα πήγαινε κοντά στο παιδί της απ' έξω από την περιφέρεια του κύκλου. Πήγαινε και η κατσφέλα, η μάνα που δεν είχε παιδί. Πιάνονταν οι δύο μάνες από το χέρι (δεξί) και ρωτούσε η κατσφέλα την μάνα.

-του πλάς κάκου (κυρά μου) το πιδί'ς;

-Του πλώ κι τα'αγουράζου, μα σένα την παλιοκατσφέλα χίλια χρόνια δε στου δίνου, απαντούσε η μάνα.

Αμέσως αφήνοντας το χέρι άρχιζαν να τρέχουν αντίθετα, γύρω από τον κύκλο. Αν προλάβαινε η μάνα να πάει στο παιδί της το κέρδιζε και η κατσφέλα συνέχιζε με την δεύτερη στη σειρά μάνα. Αν όμως προλάβαινε η κατσφέλα τότε κέρδιζε αυτή το και γινόταν τατσφέλα η μάνα.

Μπρούσκα

Έκαναν ένα κύκλο με ανάλογες τρύπες, τοποθετώντας καθένας μια βέργα στην τρύπα. Στο κέντρο υπήρχε μια μεγαλύτερη τρύπα. Ο τσομπάνος, που έβγαινε από κλήρωση, έπρεπε να βάλει μέσα στην κεντρική τρύπα ένα ξύλινο τόπι. Οι άλλοι όμως με τις βέργες τους τον εμπόδιζαν. Όταν όμως το κατάφερνε, οι άλλοι έπρεπε μεταξύ τους ν' αλλάξουν τρύπες. Αν ο τσομπάνος έβρισκε κάποια κενή τρύπα κατά την αλλαγή, την έπαιρνε και γινόταν τσομπάνος αυτός που δεν κατάφερνε να βρει τρύπα και να βάλει την βέργα του μέσα.

Γκόγκου

Έκαναν ένα κύκλο και στο κέντρο του τοποθετούσαν ένα τενεκέ και έξω από αυτόν τραβούσαν μία ευθεία γραμμή (αυτό ήταν το λεγόμενο γκόγκου).

Πιο πέρα και σε αρκετή απόσταση σχημάτιζαν άλλη μια ευθεία γραμμή, στην οποία πετούσαν πέτρες από την προηγούμενη. Οποιοι η πέτρα πήγαινε πιο πέρα και μακρύτερα από τις άλλες, αυτός

γινόταν φύλακας του «γκόγκου».

Από τη γραμμή που βρισκόταν στη μεγαλύτερη απόσταση οι υπόλοιποι πετούσαν πέτρες για να χτυπήσουν το γκόγκου (τενεκέ). Όταν αυτός έπεφτε, ο φύλακας έπρεπε να τον στερεώσει και οι υπόλοιποι έπρεπε να πάρουν στα γρήγορα τις πέτρες και να γυρίσουν στη θέση τους πίσω από την γραμμή. Αν κάποιος δεν προλάβει να πάρει την πέτρα του ή τον έπιανε ο φύλακας πριν από την γραμμή, γινόταν αυτός φύλακας.

Κολοκυθιά

Τα παιδιά καθόταν κάτω σε κύκλο και έπαιρναν ένα αριθμό από το ένα ως π.χ το δέκα. Η μάνα έλεγε:

-έχω μια κολοκυθιά που κάνει τρία κολοκύθια

Το παιδί που είχε πέντε έλεγε:

-γιατί να κάνει τρία

-Αμ πόσα;

-Να κάνει πέντε

-Γιατί να κάνει πέντε; έλεγε το παιδί που είχε πέντε

-Αμ πόσα; και το παιχνίδι συνεχιζόταν

Πινακωτή

Το παιχνίδι αυτό παιζόταν συνήθως από κορίτσια. Τα κορίτσια καθόταν κάτω στη σειρά έτσι ώστε η πλάτη του ενός να ακουμπά σχεδόν το στήθος του κοριτσιού που καθόταν πίσω. Το πρώτο κορίτσι ήταν η μάνα. Ένα κορίτσι που ήταν όρθιο πήγαινε π.χ από τη δεξιά πλευρά της μάνας και έλεγε:

-πινακωτή – πινακωτή

Η μάνα απαντούσε:

-από τα' άλλο μου τα' αφτί

Το κοριτσάκι πήγαινε από την αριστερή πλευρά της μάνας και ο διάλογος συνεχιζόταν:

-πινακωτή – πινακωτή

-τι θες;

-έχεις πάπλωμα χρυσό;

-έχω και μεταξωτό

-Φέρτο κάτω να το δγιώ

-Το χει ο γυιός μου στο σχολειό

-έμαθα πως πέθανε

-ποιος παπάς τον έθαψε;

-ο παπάς ο γούμενος με τα γουμενάκια του και με τα κλεφτάκια του.

Και το παιχνίδι συνεχιζόταν αφού άλλαζαν οι ρόλοι.

Το Μπιζ

Το παιχνίδι αυτό παιζόταν κυρίως από αγόρια. Το παιδί που φύλαγε είχε γυρισμένη την πλάτη του στα υπόλοιπα παιδιά. Με το αριστερό του χέρι έκρυβε το πρόσωπό του (τα μάτια του) και το δεξί το περνούσε κάτω από τη μασχάλη του αριστερού χεριού στην πλάτη του, με την παλάμη γυρισμένη προς τα έξω. Κάποιο από τα παιδιά που έπαιζαν χτυπούσε την παλάμη και φώναζε μπιζ. Το παιδί που φύλαγε προσπαθούσε να βρει ποιος τον χτύπησε. Αν τον έβρισκε άλλαζαν θέση. Διαφορετικά συνέχιζε αυτό μέχρις ότου βρεθεί το παιδί που θα το χτυπούσε.

Το Μαντηλάκι

Αυτό το παιχνίδι παιζόταν κυρίως από κορίτσια. Κάθονταν κάτω κυκλικά το ένα δίπλα στο άλλο με τα χέρια πίσω στις πλάτες. Είχαν ένα μαντηλάκι δεμένο σφιχτά και το περνούσαν από χέρι σε χέρι τραγουδώντας το μαντηλάκι πέρασε και πάει παρά πέρα, πάει πέρα στον αέρα. Ένα κορίτσι ήταν όρθιο στη μέση του κύκλου και προσπαθούσε να βρει που βρισκόταν το μαντηλάκι. Όταν έβρισκε το κορίτσι που το κρατούσε άλλαζαν θέσεις και το παιχνίδι συνεχιζόταν.

Η Μαργαρίτα

Και αυτό το παιχνίδι παιζόταν από κορίτσια. Τα κορίτσια στεκόταν όρθια σε κύκλο και στη μέση στεκόταν ένα το κοριτσάκι που ήταν η Μαργαρίτα του παιχνιδιού. Όλα τα κορίτσια που σχημάτιζαν κύκλο έπιαναν το φουστανάκι της Μαργαρίτας και το σήκωναν ψηλά έτσι ώστε να κρύβεται το πρόσωπό της. Ένα άλλο κορίτσι γύριζε κυκλικά έξω από τον κύκλο και τραγουδούσε πρώτα αυτό και μετά όλα μαζί τα κορίτσια του κύκλου:

-Που είσαι Μαργαρίτα τρα λα λα λα λα (δισ)

Η Μαργαρίτα απαντούσε:

-Είμαι μέσα στον κήπο τρα λα λα λα λα (δισ)

Τα κορίτσια του κύκλου

-Έβγα να σε ιδούμε τρα λα λα λα λα (δισ)

Η Μαργαρίτα συνέχιζε:

-Είναι ψηλά τα τείχη τρα λα λα λα λα (δισ)

-Γκρεμίζω ένα τείχο τρα λα λα λα λα (δισ)

Μόλις έλεγε «γκρεμίζω ένα τοίχο» ακουμπούσε ένα κορίτσι από τον κύκλο, το οποίο έφευγε από το παιχνίδι.

Η Μαργαρίτα αμέσως συνέχιζε το τραγούδι:

-Δεν φτάνει μόνο ένας τρα λα λα λα λα (δισ)

-Γκρεμίζω κι άλλον τείχο τρα λα λα λα λα (δισ)

και ακουμπούσε δεύτερο κορίτσι που έφευγε από τον κύκλο. Το τραγούδι συνεχιζόταν έως ότου φύγουν όλα τα κορίτσια που αποτελούσαν τον κύκλο και έτσι ελευθερωνόταν η Μαργαρίτα.

Το Τζαμί

Τα παιδιά σι' αυτό το παιχνίδι χωριζόταν σε δύο ομάδες. Η μία φύλαγε το τζαμί το οποίο αποτελούνταν από κομμάτια κεραμίδας που ήταν στοιβαγμένες η μία πάνω στην άλλη. Η άλλη ομάδα ήταν γύρω στα πέντε μέτρα μακρύτερα. όπου είχε χαραχθεί μία γραμμή και κρατούσε μία μπάλα (τόπι). Ένα άτομο από την δεύτερη ομάδα από την απόσταση της γραμμής σημάδευε το τζαμί με την μπάλα και προσπαθούσε να το ρίξει. Αν το έριχνε, η μπάλα πήγαινε στην ομάδα που φύλαγε το τζαμί. Η ομάδα που έριχνε το τζαμί προσπαθούσε να το ξαναστήσει και η ομάδα που είχε την μπάλα την πετούσε από το ένα παιδί στο άλλο μέχρι να βρει την κατάλληλη στιγμή που κάποιος από την άλλη ομάδα θα προσπαθούσε να τοποθετήσει κάποια κεραμίδα στο τζαμί και το χτυπούσε με την μπάλα. Αν χτυπούσε κάποιο παιδί αυτό καιγόταν και αποχωρούσε από το παιχνίδι. Σε περίπτωση που η ομάδα έβαζε όλα τα κεραμίδια και έστηνε το τζαμί φώναζαν χαρούμενα όλα την λέξη τζαμί και γινόταν αλλαγή θέσης στις ομάδες.

Έτσι με αυτά τα παιχνίδια περνούσαν τις ελεύθερες ώρες τα παιδιά. Πρέπει να σημειώσουμε ότι πριν ν' αρχίσει κάθε παιχνίδι μεταξύ των ομάδων ή των ατόμων που έπαιρναν μέρος, λεγόταν ρυθμικά κάποια στιχάκια έτσι ώστε να αποφασισθεί ποιος θα άρχιζε το παιχνίδι. Κάθε ρυθμός αντιστοιχούσε σε κάθε άτομο ή ομάδα και εκεί που θα τελείωνε το στιχάκι άρχιζε πρώτος.

Σας παραθέτουμε κάποια από τα στιχάκια που συνήθιζαν να λένε πριν το παιχνίδι:

Ενι μένι ντούντου μένι, τρία ρομ κατσακόμ

Μπιφ υαλεβάντα μπιφ

ή

Ιλινου μπαμπίτζινου, τζούζου τουν ανήφουρου

πιανου πέντι πέρδικις, πέντι περδικόπουλα

ο μουνό, κουτσό, μουνό, πάει

ή

Ντο ντο κάρα ντο, σύρε φέρε το γιατρό

Να γιατρέψομε αυτό.

ή

Ανέβηκα σ' ένα βουνό και είδα ένα γρούνι

του κοιταξα καλά καλά και μου 'δειξε τη μούρη

γω γω γω, συ συ συ, όλα τα φυλάς εγώ και συ.

Ή

Πήραμι πολλά κανόνια για να πουλεμήσουμι

Την Αγγλία, τη Ρουσία. Πόσα πήραμι; 1,2,3,4..... 8,9,10.

ΠΗΓΕΣ

Βιβλίο ΣΤΡΑΝΤΖΑ

Αφηγήσεις προσφύγων από Ανατολική και Βόρεια Θράκη

Συγκέντρωση υλικού και παρουσίαση

Ευσταθοπούλου Ανθούλα

Πρόεδρος ΘΡΑΚΙΚΗΣ ΕΣΤΙΑΣ Ν.ΣΕΡΡΩΝ

Νοέμβριος 2006